

Juhani Aitomaa

Kysymyksiä ja vastauksia joulusta

Kuinka kristillinen Joulun ajankohhta valittiin?

2. vuosisadalla elänyt Hippolytos piti joulukuun 25 päivää oikeana. Room. kat. kirkko omaksui sen ja koska se oli määräävässä asemassa, siitä tuli perinne suuressa osassa ns. kristillistä maailmaa. Paavi Liberius teki joulukuun 25 päivän vieton suosituksi ja ensimmäinen ”kristusmessu” (Christ mass, Christmas) pidettiin 435 jKr. paavi Sixtus III toimesta. Kuitenkin aina on ollut myös muita joulunviettoaikoja. Jo varhain esitettiin mm. seuraavia päiviä: 20.5, 28.3, 2.4 ja 18.11. Ns. idän kirkkoissa joulua vietettiin jo varhain tammikuun 6 pvä. Nytkin mm. Venäjän ortodoksikirkko viettää joulua tammikuun 7 pvä. Joulukuun 25 pvä oli jo muinoin tärkeä juhla, joka liittyi auringon palvontaan (Saturnalia juhla 17-24 joulukuuta). Joulukuun 21 oli talvipäivän tasaus (vuoden lyhin päivä) ja 25 päivä oli merkittävä, koska tuolloin havaittiin päivän olevan taas pitempi kuin pimeän aika. Päivää juhliittiin auringon ”paluun” merkiksi. Kirkon tarkoitus oli syrjäyttää pakanalliset juhlatavat ottamalla käyttöön kristilliset merkitykset tuona päivänä.

***

Voiko kristitty viettää Joulua hyvällä omallatunnolla?

Joulusta ei ole merkintää Raamatussa eikä Raamattu muutenkaan kehota viettämään Jeesuksen syntymän juhlaa. Lisäksi on huomioitava, että joulu aika ei ole lainkaan varma Jeesuksen syntymän

aika. Eikö pakanoidenkin tulisi viettää ainoastaan VT:n raamatullisia juhlia, alkaen sapatin vietosta? Room. 14 luku (erit. jakeet 5–6) vastaa aika hyvin näihin ajatuksiin, joita monella on. Jumala ei ensisijaisesti ole kiinnostunut päivistä tai juhla-ajoista. Niiden merkitys Israelille oli pitää kansa Jumalalle erotettuna ja muistuttaa kansaa sen asemasta valittuna kansana, jonka kautta Jumala ilmoitti itsensä koko maailmalle. Tiedämme, että joululla on pakanallista taustaa ja että sen viettäminen tänä päivänä suurimmalle osalle maailmaa on pikemmin maallinen kuin raamatullinen juhla. Joulupukki on paljon tärkeämpi kuin Jeesus. Maallinen tavara on tärkeämpi kuin sanoma. Silti kristitylläkin on lupa viettää juhla-aikaa Jumalan kunniaksi. Joulu, kuten muutkin juhlat ja päivät voidaan pyrkiä elämään Jumalan kunniaksi, Häntä kiittäen, tai olla erossa Hänestä ja viettää juhla-aikaa sen mukaisin tavoin.

***

Joulukuusi vai kuuseton Joulu?

Voimmeko suoraan käyttää esim. Jer.10:1-5 merkiksi siitä, että joulukuusen käyttö on Raamatussa kielletty? Tätä raamatunkohtaa on käytetty perusteena siihen, että joulukuusen käyttö olisi raamatunvastaista. Kyseessä oleva raamatunkohta viittaa kuitenkin epäjumalanpalvontaan, eli tilanteeseen, jossa ihminen palvoo kiveä tai puuta jonakin jumalallisenä esineenä tai jumalana. Jes.44:12–28 puhuu samasta asiasta. Joulukuusi ko-

deissamme on koriste, ei palvontaesine. Jos se jollakin olisi sitä, hän syyllistyisi epäjumalanpalvontaan. Joulukuusi ei millään muotoa ole välttämätön ja joka haluaa, voi hyvällä omallatunnolla olla ilman sitä. Mutta myös joulukuusta jouluajan koristeena käyttävät saavat niin tehdä ilman pelkoa epäjumalanpalvonnasta.

***

Eikö kristitynkin tulisi noudattaa VT:n raamatullisia juhla-aikoja ja pyhiä?

Paavali ja ilmeisesti muutkin apostolit jatkoivat juutalaisten VT:n juhlien noudattamista, koska olivat juutalaisia, mutta se tapahtui vapaaehtoisuudesta, ei siksi, että apostolit olisivat uskoneet saavansa juhlien vietosta jotakin erityistä suosiota Jumalan silmissä. Kristus täytti kaiken lain ja siksi vain Hänen ansionsa on meidän ansiomme, ei mikään oma yritys tai pyrkimys miellyttää Jumalaa, myös juhla-aikoja koskevina. Vaikka kristityn tulee Jumalan avulla pyrkiä elämään puhdasta, Jumalan tahdon mukaista elämää, ja hänellä on siihen myös halua, siinä täydellisestikään onnistuminen ei lisää mitään siihen ansioon, joka meillä yksin Kristuksen tähden on Jumalan edessä. Apt. 15 kertoo tilanteesta, kun oli epäselvää pitääkö uskon tulleiden pakanoidenkin alkaa noudattamaan juutalaisia VT:n perinteitä. Fil. luvussa 3 Paavali jopa varoittaa niistä, jotka pyrkivät saamaan pakanauskovat juutalaisen VT:n lain alle. Silti, ei ole väärin sekään, jos joku ei-juutalainen uskova

vapaaehtoisesti haluaa viettää juutalaisia juhlia ja myös sapattia, kunhan ei sen vuoksi kuvittele noudattavansa ”korkeampaa” kristillisyyden muotoa.

***

Minä vuonna Jeesus syntyi?

Tiedetään, että ajanlaskumme jKr., **T**ei ole aivan tarkka. Evankeliumien mukaan Jeesus syntyi vähän ennen Herodes suuren kuolemaa. Historioitsija Josefus kertoo kuunpimennyksestä, joka sattui juuri ennen Herodeksen kuolemaa. Kuunpimennys voidaan ajoittaa 12 tai 13 maaliskuuta vuonna 4 eKr. (kun verrataan nykyisen ajanlaskumme alkuun). Josefuksen mukaan Herodes kuoli ennen Pääsiäistä. Pääsiäinen ajoittui aikaan 11 huhtikuuta. Näin ollen Jeesuksen syntymävuosi voisi olla viimeistään 4 eKr. Nykyinen ajanlaskumme määritettiin vasta 525 jKr. Paavi Johannes I määräsi Dionysius nimisen munkin valmistamaan kalenterin lännen kirkkolaitosta varten. Munkki teki työnsä muuten huolella, mutta erehtyi ajanlaskun aloittamisessa. Matteus kertoo Betlehemin lastensurmista, jotka Herodes määräsi vielä elossa ollessaan. Herodeksella oli tieto, että syntyneen Messiaan ikä oli jossakin vastasyntyneen – 2 vuoden välillä, siksi kaikki tuonikäiset tapettiin. Näin Jeesuksen syntymä voidaan ajoittaa korkeintaan vuoteen 6 eKr. Todennäköinen syntymävuosi on siis n. 4–5 vuotta ennen nykyisen ajanlaskumme alkua.

***

Nimi

Jeesus syntyi kuollakseen syntiemme **J**edestä, sovittaakseen meidän Jumalan kanssa Joh.1:29.

- Nimi Jeesus tarkoittaa ”Pelastus”, tai ”Herra on pelastus”, ”Herra pelastaa”.
- Jeesus on kreikankielinen versio hepreansanasta Yeshua (Joshua), joka puolestaan tulee sanasta Hoosea (Hoshea, Oshea) 4Moos.13:9,17. Mooses muutti Hoosea nimen Joosuaksi (13:17). Maasta karkotuksen jälkeen nimi muuntui muotoon Yeshua, josta nimen kreikankielinen versio Jeesus tulee meidän kieleemme.
- Jeesuksen maallinen ”isä” Joosef sai enkeliltä sanan antaa syntyvälle lapselle

Jeesus nimi Matt.1:21. Tuolloin Jeesusnimisiä oli toki muitakin ja Jeesuksesta käytettiin myös nimitystä ”Jeesus nasa-retilainen” Joh.18:7 ja ”Jeesus Joosefin poika”, Joh.6:42.

- Jeesus nimi esiintyy muiden henkilöiden yhteydessä Raamatussa:
- Apt.7:45 (suom.kiel. Joosua - mm. King James kääntää Jeesus),
- Hep.4:8 (kuten ed.),
- Kol.4:11 (”Jeesus jota sanotaan Justukseksi”),
- Matt.27:16-17 (eräissä käännöksissä Jeesus Barabbas, Jesus bar-Abbas, josta suom.kiel. käännös käyttää vain Barabbas nimeä),
- Luuk.3:29 (mainitsee samannimisen Jeesuksen esi-isän).

***

Luola, talli vai huone?

Jhastuttava pienokainen eläinten syötökaukalossa, seimessä, on tuttu kuva joulukortissa. Monissa joulusaarinoissa muistetaan mainita, kuinka Joosef ja Maria joutuivat talliin ja siellä Jeesus lapsi syntyi halpaan seimeen. Vanha krist. perinne sanoo Jeesuksen syntymäpaikaksi luolan lähellä Betlehemiä. Luukkaan evankeliumissa mainitaan, että Jeesuksen vanhemmilla ei ollut sijaa ”majatalossa”. Inhimillinen mielikuvitus on liittänyt kuvan mukaan majatalonisännän, joka joko ystävällisyyttään tai kovuuttaan (riippuen kertojasta) osoittaa pariskunnalle paikan tallistaan. Kreikankielinen sana ”kataluma” on suomen (ja myös mm. eng.)-kielelle käännetty sanalla majatalo.

Luukkaan evankeliumi ei puhu majatalonisännästä, ainoastaan ettei pariskunnalla ollut sijaa ko. talossa. Sanalla kataluma on useampia merkityksiä, joista majatalo on yksi. Raamatussa sana esiintyy myös Luuk.22:11 ja Mar.14:14, joissa

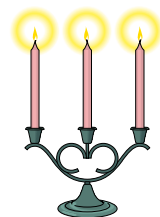
se on käännetty ”vierashuone”, eli paikka jossa Jeesus nautti opetuslastensa kanssa viimeisen pääsiäisaterian. Tuo kalustettu ja ilmeisen suuri huone sijaitsi yksityistalon yläkerrassa.

Jeesuksen vanhemmat saapuivat Betlehemiin Rooman vallan toimeenpaneman veronkannon ja veronmaksajien luetteloinnin takia. Kukin suku joutui matkamaan siihen kaupunkiin, josta suku oli lähtöisin. Betlehem oli siis täynnä Joosefin sukulaisia ja niin myös hänen sukutalonsa oli täynnä ”Daavidin sukua”. Miksi Maria, joka oli raskaana, ei saanut huonetta talosta? Erään teorian mukaan asiaan liittyy vanhempien suvun jäsenten kunnioitus, heillä oli etuoikeus saada ”parhaat paikat”.

Oliko synnytyspaikka siis tallissa (tai luolassa)? Se ei ole lainkaan varmaa. Raamattu ei mainitse kumpaakaan. Se puhuu vain siitä, että vastasyntynyt nostettiin seimeen. Siitä syntyy mielleyhtymä talliin ja tallissa syntymiseen. Mutta seimi voidaan tuoda myös huoneeseen, syystä että muuta hyvää sijaintipaikkaa vastasyntyneelle ei täydessä paikassa ollut. Seimi toimitti hyvin lastensängyn virkaa.

Toinen muistettava asia on, että ennen oli tavallista ottaa tärkeimmät kotieläimet yöksi sisätaloihin, suurehkoon alakerran huoneeseen, jossa voitiin säilyttää myös työkaluja ja esim. viljaa. Huone saattoi toimia myös ruoanvalmistuspaikkana yms. Ihmiset nukkuivat toisessa kerroksessa. On siis hyvin mahdollista, että Jeesus syntyi talossa, jossa Joosefin suvun vanhimmat olivat jo miehittäneet yläkerran huoneet. Näin Joosefille ja Marialle tehtiin tilaa alakerran talli/varasto/keittiö-huoneesta, jossa saattoi majoittua myös muita heidän lisäksi.

***

Joosef ja Maria kysyivät sijaa majatalonisännältä?

Raamattu ei kerro mistään majatalonisännästä. Voi hyvinkin olla, että heidät majoitettiin sukulaistaloon (ks. kirjoitus ”Luola, talli vai huone”).

***

Jeesus syntyi talliin?

Raamattu ei kerro tallista, eikä luolasta. Se mainitsee vain, että vastasyntynyt laitettiin seimeen (ks. ”Luola, talli vai huone”).

***

Enkelit lauloivat Betlehemin kedolla?

Raamatusta ei mainita enkelien laulaneen. Ensin kerrotaan yhden enkelin ilmestyneen ja kertoneen Messiaan syntymästä, sitten heitä ilmestyi suuri joukko, ”he ylistivät Jumalaa ja sanoivat: ”Kunnia Jumalalle korkeuksissa, ja maassa rauha ihmisten kesken, joita kohtaan hänellä on hyvä tahto!”

***

Itämaan viisaat olivat kameleilla kulkevia kuninkaita?

Raamattu puhuu Matt.2 luvussa ”tietäjistä” (suom.kiel. käänös, alkup. sana tarkoittaa kuitenkin lähinnä oppineita, viisaita miehiä), ei kuninkaista. Vaikka kameli on hyvin mahdollinen kulkuväline, sitä ei kerrota.

***

Tietäjiä oli kolme?

Heidän lukumääränsä ei mainita Raamatusta. Inhimillinen mielikuviutus on saanut lukumääräksi kolme, koska Raamattu mainitsee kolme lahjaa nimeltä: kulta, suitsuke ja mirha. 6. vuosisadalla heille annettiin nimet: Kaspar, Melchior, ja Balthazar. Monet tutkijat ajattelevat näiden viisaiden tunteneen profeetta Danielin kirjoituksia. Danielhan vietiin pakosiirtolaisuuteen Baabeliin ja siellä hän nousi merkittävään ja kunnioitettuun asemaan. Daniel ei koskaan hylännyt pyhiä kirjoituksia, vaan lienee tehnyt niitä tietäväksi ja näin nämäkin idän viisaat vielä

paljon Danielin jälkeen tunsivat juutalaisista VT:n profetiaa. Lukumääräksi voidaan arvioida vähintään kaksi tai enemmän - ei sen tarkemmin. Lisäksi heillä lienee ollut mukana palvelija/vartija -joukkoa. Joukko on saattanut olla suurehkokin.

***

Tietäjät saapuivat seimen äärelle?

Raamattu ei kerro, että tietäjät olisivat saapuneet paikalle heti Jeesuksen syntymän aikaan. On todennäköistä, että he saapuivat vasta kun Jeesus oli jo kuukausien ikäinen. Eräiden laskelmien mukaan, liittyen kuningas Herodekseen ja Betlehemin lastensurmiin Matt.2:16, Jeesus saattoi olla lähes kahden vuoden ikäinen.

***

Jeesus syntyi jouluaattona joulukuussa?

Jeesuksen syntymäaika joulukuussa on mahdollinen, mutta ei lainkaan varma. Usein mainittu vaihtoehto on syyskuu. Jos syntymä oli syyskuussa, enkelin ilmoitus Marialle saattoi tapahtua sitä edeltävän vuoden joulukuussa, joten jouluaika voisi olla pikemminkin ”ilmoituksen” ja Marian neitseellisen raskaaksi tulemisen, kuin syntymän aikaa. Roomalaisten toimeenpanema veroluetteloihin merkintä ja sen takia ihmisten laajamittainen matkustaminen sukunsa kaupunkeihin, ei varmaan ollut todennäköistä talviaikaan, jota joulukuun Israelissakin on ja oli Jeesuksenkin aikana. Myös Raamatusta ilmoitettu Johannes Kastajan syntymä asettaa tietyt ehdot Jeesuksen syntymäajalle. Johannes syntyi puoli vuotta ennen serkkuaan Jeesusta (Luuk.1:26, 36). Luukas mainitsee, että Johanneksen isä, Sakarias, oli temppelein pappeja ja oli juuri päättänyt temppelipalvelusvuoronsa (j.23). Sakarias kuului ”Abian” pappisosastoon. Näitä osastoja oli 24 ja ensimmäinen aloitti aina vuoden ensimmäisenä kuukautena, joka juutalaisen kalenterin mukaan ajoittuu maaliskuuhun. Yksi osasto pappeja palveli aina viikon ajan ja näin koko kierto alkoi alusta 6 kk:n välein. Abijan ryhmä oli järjestyksessä 8 ja näin ollen palveluksessa n. 2kk jälkeen vuoden alun. Raamatusta Luuk. 1 luvussa kuvatut tapahtumat sattuiivat näin

Joulun myyttejä

Maria ratsasti Betlehemiin aasin selässä?

Raamattu ei kerro millä tavalla Betlehemiin tultiin. Aasi toki on aivan mahdollinen, mutta Raamattu ei kerro siitä mitään.

***

Maria synnytti heti saavuttuaan?

Raamattu ei anna syntymähetken nähden tarkkaa aikaa milloin Jeesuksen vanhemmat saapuivat kaupunkiin. Saattaa olla he olivat paikalla jo viikkoja tai useita päiviä aiemmin ennen synnytystä. Luuk.2:6 ilmoittaa vain, että, ”Niin tapahtui heidän siellä ollessaan, että Marian synnyttämisen aika tuli”.

***

ollen n. touko/kesäkuulle, tai jos kyseessä oli jo vuoden toinen palvelusvuoro, niin marras/joulukuulle. Voidaan olettaa, että Johannes syntyi 9 kk ja Jeesus 15 kk jom- mastakummasta ajanmääreestä. Tämän mukaan Jeesuksen syntymäaika olisi syys- kuun tai maaliskuun paikkeilla.

***

Jeesuksen saamien lahjojen merkitykset?

Viisaat miehet toivat Jeesukselle ”kultaa, suitsuketta ja mirhaa”. Niiden merkitystä on pohdittu, ja sitä, onko niillä ylipäätään mitään erityistä raamatulista merkitystä.

Jes.60:1–6 mainitaan kulta ja suitsuke (j 6), ”Nouse, ole kirkas, sillä sinun valkeutesi tulee, ja Herran kunnia koittaa sinun ylitsesi. Sillä katso, pimeys peittää maan ja synkeys kansat, mutta sinun ylitsesi koittaa Herra, ja sinun ylläsi näky hänen kunniansa. Kansat vaeltavat sinun valkeuttasi kohti, kuninkaat sinun koitteesi kirkkautta kohti. Nosta silmäsi, katso ympärillesi: kaikki nämä ovat kokoon- tuneet, tulevat sinun tykösi; sinun poikasi tulevat kaukaa, sinun tyttäriäsi kainalossa kannetaan. Silloin sinä saat sen nähdä, ja sinä loistat ilosta, sinun sydämesi sykkii ja avartuu, kun meren aarteet kääntyvät sinun tykösi, kansojen rikkaudet tulevat sinulle. Kamelien paljous peittää sinut, Midianin ja Eefan varsat; kaikki tulevat Sabasta, kantavat kultaa ja suitsutusta ja Herran ylistystä ilmoittavat.” Tämä profetia voidaan osaltaan liittää myös Jeesuksen syntymään.

Entä mirha? Parfyymeissa käytettiin mirhaa ja suitsuketta. Mirhaa erityisesti ruumiin balsamoinnissa. Symboloiko se jo

Jeesuksen kuolemaa? Mirha mainitaan Joh.19:39, kun Nikodemus toi ”mirhan ja aloen” seosta Jeesuksen ruumiin balsamointia varten.

***

Joululuun liittyy ns. neitseellinen syntymä - onko se merkittävä asia?

Ristillisen uskon erityisyys verrattu- na muihin uskontoihin käy ilmi monesta seikasta, yksi keskeinen on Jeesuksen neitseellinen syntymä. Silti ns. kristillisessä maailmassa on monia, jotka eivät usko neitseelliseen syntymään eivätkä pidä sitä mitenkään oleellisena seikkana uskon kannalta. Heidän mielestään Jeesus oli ja hyvin saa olla tavallinen ihminen, jonka Jumala tosin armoitti toimimaan eräänlaisena ihmiskunnan opettajana. Raamatun selvä ilmoitus koskien Jeesuksen syntymää, on täten pelkkä ihmistekoinen tarina.

Raamatun mukaan Jumala on ilmoittanut ja ilmoittaa itsensä ihmiskunnalle tekojen- sa (kuten luomisteot, maailmankaikkeus, ihminen itse, maailma), Sanansa ja erityisesti Kristuksen persoonan kautta. Jeesus itse käytti itsestään nimityksiä, jotka voidaan liittää vain Jumalalle. Jeesus ja koko UT viittaavat usein Hänen taivaalliseen (ei maalliseen) alkuperäänsä, esim. Joh.1:1, 6:8, 2Kor.8:9, Fil.2:6,7, Gal.4:4-5. Kielletään oleellinen raamatullinen seikka ja koko Raamatun keskeinen Kristus-ilmoitus.

Kristuksen neitseellisen ihmiseksi tulon tarkoitus oli sovittaa syntiin langennut ihminen Jumalan kanssa. Ehtoollisella kristityt nauttivat leipää ja viiniä. Leipän tulee olla ns. happamatonta leipää, joka on esikuva Kristuksen uhrista ristillä: Hän antoi ruumiinsa kuolla rangaistukseksi meidän synneistämme. Raamatussa hapate (hiiva) leivässä symboloi myös syntiä ja koska Kristus syntyi ja eli ilman syntiä, Häntä ja Hänen ruumistaan symboloi happamaton leipä. Koska ensimmäinen ihmispari lankesi syntiin ja tottelemattomuuteen Jumalaa vastaan, sen jälkeen yksikään ihmisjälkeläinen ei ole ollut puhdas synnistä. Synnin himot ja halut vallitsevat ihmisruumiissa ja -mielessä jo alusta alkaen ja tulevat esille ihmisen kasvun edetessä.

Raamatullinen synnin sovitus vaati synnittömän uhrin - kaikki VT:n juutalaisen uskonnon uhritoimitukset olivat tarkoitettuja muistuttamaan tästä. Mutta miksi Jumala vaati veren ja ruumiin uhrin, ensin eläimen, sitten yhden Ihmisen, jonka tuli syntyä erityisellä tavalla jotta ns. synti ei Hänessä vallitsisi? Tärkeintä ihmiselle on oma elämä. Ihminen elää ruumiissa, jossa veri on elämänneste. Ilman ruumista ja sen verta ei ole elämää maan päällä. Uhrien tarkoitus oli ja on muistuttaa ihmistä synnin ehdottomuudesta ja kauheudesta. Ihmisen lankeemuksen tuloksena hänen syntinen tilansa ilman sovittamista on toivoton Jumalan edessä, Hep.9:22, 10:5–10. Veren vuodatuksella ja ruumiin kuoleamalla meitä muistutetaan synnin vakavuudesta.

Vain neitseellisen syntymän kautta Jeesuksen uhri voi olla riittävä. Jumalan armo ja rakkaus luotua ihmistä kohtaan tulee esille juuri tässä: synnitön suostuu rangaistavaksi syntisen sijasta ja puolesta. Jumala sovitti meidät itsensä kanssa syntymällä itse ihmisenmuotoon ja -maailmaan. Hän oli ja eli kuten yksi meistä – mutta ilman syntiä. □

***